

در نگارستان صورت ترک حظاً نفس کن
تا شوی در عالم تحقیق برخوردار دل
سعدی

کتاب‌های آموزشی جشنواره‌های رشد در آینه آمار

سیدامیر رون

۱۳۸۳ زمستان ۸۸

۲۲

مقدمه

«کتاب» کارکردهای متفاوتی در زندگی اجتماعی دارد. امروزه با توسعه‌ی علم، ارتباطات و فناوری بیش از گذشته به اطلاعات وابسته است. کتاب آموزشی هم به عنوان رسانه‌ای مکتوب، در دسترس و ماندگار، در این عرصه کارکرد بیش تری نسبت به گذشته یافته است. کتاب‌های کمک آموزشی و درسی در مجموع کتاب‌های تولید شده و خوانده شده، نقش چشمگیری در گذراندن اوقات فراغت، افزایش سطح دانش، فرهیختگی و مهارت‌های اجتماعی دارند. بین تولید و مصرف کتاب‌های آموزشی می‌توان رابطه‌ای متقابل فرض کرد. با فرض یک بازار آزاد برای عرضه‌ی کتاب، یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های تعیین‌کننده برای تولید کتاب، تقاضا است که می‌توان آن را در قالب مصرف کتاب (کتابخوانی) ارزیابی کرد. با وجود این که آمار نشر کتاب و میزان و نوع مصرف مواد خواندنی مکتوب در جامعه، شاخصی برای توسعه‌ی فرهنگی، علمی و آموزشی است، اما این نشانه در نظام‌های اندازه‌گیری فعالیت‌های علم و فناوری و گزارش‌های وابسته به آن، به دلایل متفاوت به عنوان شاخص فعالیت‌های علمی، آموزشی و فناورانه

قلمداد نشده است. به هر حال، برای سیاستگذاری جامع در عرصه‌ی آموزش و پرورش و اتخاذ تصمیماتی سنجیده‌تر در این سطح، آگاهی از روند تغییرات و نسبت‌های این شاخص در کنار سایر شاخص‌های تولید علم، می‌تواند راهنمای خوبی باشد. برگزاری چهار دوره جشنواره‌ی کتاب‌های آموزشی رشد با هدف کلی ارزشیابی، معرفی و تقدیر از کتاب آموزشی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی آموزشی و درسی آموزش و پرورش، با وجود برخی کاستی‌ها، در حقیقت چندین نتیجه و پیامد ارزشمند داشت که با استفاده از آمار و اطلاعات به دست آمده، می‌توان به توصیف و تبیین قسمت‌هایی از آن پرداخت.

انتشار کتاب کمک‌درسی در مقایسه با کتاب (چاپ اول سال‌های ۷۹ تا ۸۲)

براساس یکی از مهم‌ترین منبع ثانویه‌ی موجود در زمینه‌ی آمار نشر کتاب برگرفته از بانک اطلاعات «خانه‌ی کتاب» طی ۴ سال گذشته، نشر کتاب در ایران با برخورداری از میانگین نرخ رشدی حدود ۱۰ درصد، شاهد رشد مداومی بوده است. از این میان، براساس طبقه‌بندی دهگانه‌ی دیویی، کم‌ترین تولید مربوط به حوزه‌های فلسفه، کلیات و هنر و بیش‌ترین به حوزه‌های دینی، ادبیات و علوم عملی اختصاص دارد. در زمینه‌ی تولید کتاب‌های کمک‌درسی نیز براساس آمار موجود، کم‌ترین تولید مربوط به حوزه‌های فلسفه، کلیات، تاریخ، جغرافیا و هنر و بیش‌ترین به حوزه‌های علوم طبیعی، ریاضیات و علوم اجتماعی تعلق دارد. شاید یکی از دلایل تقاضای بیش‌تر برای موضوع‌های مذکور که نسل دانش‌آموز و احیاناً دانشجو در حوزه‌های آموزش علوم گوناگون با ضعف علمی و کمبود منابع مطالعاتی مواجهند و به نوعی منابع و آموزش‌های رسمی نیاز آن‌ها را به طور کامل پوشش نمی‌دهند و در نتیجه مجبور می‌شوند

به دنبال کتاب‌های کمک‌درسی بروند.

پدیدآورندگان کتاب‌های آموزشی نیز باید به ترتیب اولویت در حوزه‌های دینی، ادبیات، تاریخ و جغرافیا، فلسفه، کلیات، هنر و علوم عملی دست به طراحی و تولید انبوه کتاب‌های کمک‌درسی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی آموزشی و درسی ملی بزنند

به طور کلی، موضوع‌های انتشار یافته و نسبت کلی کتاب‌های کمک‌درسی به سایر کتاب‌ها به میزان ۱۱/۴ درصد، این ضرورت را خاطرنشان می‌کند که برای تأمین درست‌نیاز آموزشی دانش‌آموزان کشور در حوزه‌ی کتاب‌های کمک‌درسی، باید به سمت هدف‌ها، اصول، معیارها و استانداردهای مدون آموزش و پرورش رفت. همین‌طور، پدیدآورندگان کتاب‌های آموزشی نیز باید به ترتیب اولویت در حوزه‌های دینی، ادبیات، تاریخ و جغرافیا، فلسفه، کلیات، هنر و علوم عملی دست به طراحی و تولید انبوه کتاب‌های کمک‌درسی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی آموزشی و درسی ملی بزنند.

کتاب‌های کمک‌درسی به منظور تسهیل، تقویت، تکمیل و تعمیق یادگیری و فراهم آوردن آموزش جبرانی، براساس هدف‌های برنامه‌های آموزشی و درسی دوره و پایه‌ی تحصیلی خاصی تهیه و تنظیم می‌شوند. بررسی کتاب‌های کمک‌درسی داخل و خارج از کشور نشانگر آن است که حداقل چهار گروه از این نوع کتاب‌ها قابل

از تجزیه و تحلیل اطلاعات دیگر می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که در فاصله‌ی چهار ساله ۷۹ تا ۸۲ کتاب‌های آموزشی از میانگین نرخ رشد مناسبی برخوردار بوده است؛ چرا که بیش‌ترین میزان آن، یعنی ۴۸۴ عنوان (۳۷ درصد)، مربوط به چاپ اول سال ۸۲ و کم‌ترین آن، ۲۳۰ کتاب (۱۷/۵۸ درصد)، مربوط به چاپ اول سال ۷۹ است. در مجموع، ۴۲/۷۴ درصد کتاب‌های دریافتی (۵۵۹ عنوان) کتاب‌های آموزشی مناسب تشخیص داده شده‌اند که از این میان، بیش‌ترین درصد ۳۲/۹۱ (عنوان ۱۸۴) مربوط به سال ۸۲ و کم‌ترین درصد ۱۸/۴۲ (عنوان ۱۰۳) مربوط به سال ۷۹ است. ضمناً آمار ناشران شرکت‌کننده در چهارمین جشنواره‌ی رشد دوره‌ی آموزش ابتدایی نشان می‌دهند که هر ساله به تعداد انتشاراتی‌های کتاب‌های آموزشی افزوده شده است. زیرا در مجموع، ۱۶۳ ناشر آثار خود را ارائه کرده‌اند که بیش‌ترین فراوانی مربوط به سال ۸۲ (۱۰۳ ناشر)

شناسایی و طرح هستند: کتاب‌های کار، تمرین، سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و فعالیت محور. این نوع کتاب‌ها با توجه به تفاوتی که با یکدیگر دارند، هر یک دارای مقاصد و ویژگی‌های خاصی هستند. آگاهی از هدف‌های برنامه‌ی آموزشی و درسی، مقاصد و ویژگی‌هایی که در «مجموعه راهنماهای تولید کتاب‌های آموزشی» به صورت مشروح آمده است، به ناشران، پدیدآورندگان، ارزیابان، دانش‌آموزان و اولیای مدرسه‌ها کمک می‌کند، نسبت به تألیف، چاپ، ارزیابی و گزینش این نوع کتاب‌ها آگاهانه‌تر عمل کنند.

کتاب‌های آموزشی دوره‌ی ابتدایی در چهارمین جشنواره‌ی رشد (چاپ اول سال‌های ۷۹ تا ۸۲)

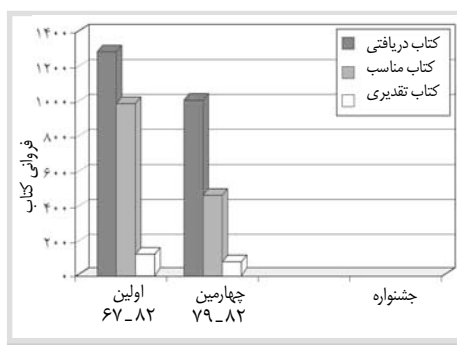
فراوانی کتاب‌های آموزشی چهارمین جشنواره‌ی رشد مربوط به آموزش ابتدایی نشان می‌دهد. در مجموع، ۱۳۰۸ عنوان کتاب آموزشی به دبیرخانه رسیده است که بیش‌ترین آن‌ها مربوط به حوزه‌های **علوم تجربی** (۲۶/۵۳ درصد) و **زبان آموزی** (۲۰/۱۸ درصد) و کم‌ترین آن‌ها مربوط به حوزه‌های **تربیت بدنی** (۰/۹۹ درصد)، **هنر** (۵/۰۵ درصد) و **روش تدریس و راهنمای معلم** (۸/۰۳ درصد) است. در همه‌ی حوزه‌های اشاره شده، ۵۵۹ کتاب مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی (۴۲/۷۴ درصد) شناخته شده‌اند که از میان آن‌ها، ۶۰ کتاب آموزشی به عنوان آثار قابل تقدیر و برگزیده، در چهارمین جشنواره‌ی رشد (آموزش ابتدایی) معرفی و تشویق شده‌اند. در یک جمع‌بندی می‌توان گفت: کمبود کتاب‌های آموزشی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی به ترتیب اولویت در موضوعات **تربیت بدنی، هنر، روش تدریس و راهنمای معلم، ریاضی، مرجع، دینی و اجتماعی** مربوط به دوره‌ی آموزش ابتدایی کاملاً چشمگیر است.

بوده است. از این میان، کتاب‌های ۱۲۸ ناشر ۷۸/۵۳ درصد از ناشران)، به عنوان آثار مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی شناخته شده‌اند و آثار ۳۲ ناشر تقدیری و برگزیده، در جشنواره معرفی و تشویق شده‌اند.

کتاب‌های آموزشی دوره‌ی ابتدایی در اولین جشنواره‌ی رشد (چاپ اول سال‌های ۶۷ تا ۷۸)

از میان ۱۱۸۴ عنوان کتاب آموزشی دریافتی در اولین جشنواره، بیش‌ترین کتاب مربوط به حوزه‌های **علوم تجربی** (۵۴ درصد)، **دینی** (۱۴ درصد) و **زبان آموزی** (۱۰ درصد) و کم‌ترین کتاب مربوط به حوزه‌های **تربیت بدنی** (۱ درصد)، **ریاضی** (۴ درصد) و **هنر** (۵ درصد) است. در همه‌ی حوزه‌های آموزشی، ۶۳۱ عنوان کتاب آموزشی، مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی (۵۳/۲۹ درصد) شناخته شده‌اند و از این میان، ۴۸ عنوان کتاب به عنوان آثار قابل تقدیر و برگزیده، در اولین جشنواره‌ی رشد معرفی و تشویق شده‌اند.

مقایسه وضعیت انتشار کتاب‌های آموزشی دوره‌ی ابتدایی در اولین و چهارمین جشنواره‌ی رشد (چاپ اول سال‌های ۶۷ تا ۸۲)
با توجه به نمودار آماری بالا که حاوی

اطلاعات مربوط به یک دوره‌ی ۱۵ ساله هست درمی‌یابیم، در مجموع، ۲۴۹۲ عنوان کتاب آموزشی (چاپ اول) مرتبط وارد چرخه‌ی بررسی دبیرخانه‌ی جشنواره شده‌اند که از این میان، ۵۲/۴۹ درصد آن‌ها مربوط به یک دوره‌ی چهار ساله، یعنی چهارمین جشنواره (سال‌های ۷۹ تا ۸۲) است. در این جا می‌توان یکی از دلایل این نرخ رشد را برگزاری جشنواره‌های رشد دانست. همچنین، سهم ۴۷/۷۵ درصدی کتاب‌های آموزشی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی (۱۱۹۰ عنوان) در این دوره‌ی ۱۵ ساله (اولین و چهارمین جشنواره)، نشان از رشد یکنواخت انتشار کتاب‌های آموزشی مناسب دارد. به نظر می‌رسد، یکی از مؤلفه‌هایی که در این نرخ رشد اثر مثبتی داشته است، انجام هر چه بهتر یکی از وظایف اصلی طرح سامان بخشی کتاب‌های آموزشی وزارت آموزش و پرورش، یعنی آگاه‌سازی (اطلاع‌رسانی و تولید نشریات تخصصی) ناشران و نویسندگان آموزشی در تولید کتاب‌های مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی بوده است. امید است با اهتمام کلیه‌ی پدیدآورندگان بتوان، ۵۰ درصد باقیمانده‌ی کتاب‌های آموزشی منتشر در بازار را نیز به اصول، معیارها و استانداردهای مطلوب مورد نظر نزدیک کرد.

دیگر آمارهای به دست آمده نشان می‌دهد ۲۸۸ ناشر، کتاب‌های آموزشی چاپ اول سال‌های ۶۷ تا ۸۲ (۱۵ سال) خود را در جشنواره‌های اول و چهارم جشنواره‌ی رشد آموزش ابتدایی شرکت داده‌اند. از این میان، ۵۶/۶۰ درصد ناشران در چهارمین دوره‌ی جشنواره (۷۹ تا ۸۲) حضور داشته‌اند که این مطلب نشان از رشد قابل توجه ناشران در تولید کتاب آموزشی دارد. این واقعیت که آثار ۲۳۸ ناشر، یعنی ۸۲/۶۴ درصد از آن‌ها، مناسب و مرتبط با برنامه‌های درسی دوره‌ی آموزشی ابتدایی شناخته شده‌اند، نشان از میزان تلاش و

اهتمامی دارد که ناشران و پدیدآورندگان در تولید کتاب‌های آموزشی استاندارد مطابق با اصول آموزش و پرورش به خرج داده‌اند.

کتاب‌های آموزشی دوره‌ی راهنمایی تحصیلی در چهارمین جشنواره‌ی رشد (چاپ اول سال‌های ۸۰ تا ۸۲)

با نگاه به آمارهای به دست آمده درمی‌یابیم که بیش‌ترین کتاب‌های آموزشی دریافتی از سوی دبیرخانه (در مجموع ۱۰۱۹ عنوان) در دوره‌ی آموزش راهنمایی، مربوط به حوزه‌های **تعلیم و تربیت دینی** (۲۲/۷۷ درصد)، **علوم تجربی** (۱۷/۰۷ درصد) و **ادبیات فارسی** (۱۱/۲۹ درصد)، و کم‌ترین آن‌ها مربوط به حوزه‌های **تربیت بدنی** (۱/۶۷ درصد)، **روش تدریس و راهنمای معلم** (۱/۷۷ درصد)، **جغرافیا** (۲/۰۶ درصد) و **اجتماعی** (۲/۹۴ درصد) است. در کل در همه‌ی حوزه‌های آموزشی، ۴۶۱ عنوان کتاب آموزشی، مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی (۴۵/۲۴ درصد) شناخته شده‌اند. از این میان، ۶۵ عنوان کتاب به عنوان آثار قابل تقدیری و برگزیده در چهارمین جشنواره‌ی رشد (آموزش راهنمایی) معرفی و تشویق شده‌اند. در یک جمع‌بندی می‌توان گفت، کمبود کتاب‌های آموزشی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی به ترتیب اولویت در موضوعات **مرجع، اجتماعی، روش تدریس و راهنمای معلم، زبان خارجی، عربی، تربیت بدنی، جغرافیا، هنر، ریاضی، تاریخ، حرفه‌وفن و ادبیات فارسی** کاملاً چشمگیر است. وجود این چالش، ضرورت هماهنگی و اهتمام کلیه‌ی نهادهای تولیدکننده و یا نظارت‌کننده، نظیر سازمان پژوهش، ناشران بخش خصوصی و دولتی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را در چارچوب یک طرح ملی و کارا برای برطرف کردن آن می‌طلبد.

در یک جمع‌بندی می‌توان گفت، کمبود کتاب‌های آموزشی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی به ترتیب اولویت در موضوعات **مرجع، اجتماعی، روش تدریس و راهنمای معلم، زبان خارجی، عربی، تربیت بدنی، جغرافیا، هنر، ریاضی، تاریخ، حرفه‌وفن و ادبیات فارسی** کاملاً چشمگیر است

از تجزیه و تحلیل اطلاعات دیگر می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که انتشار کتاب‌های آموزشی در فاصله‌ی ۳ سال، یعنی ۸۰ تا ۸۲، دارای متوسط نرخ رشد نسبتاً مناسبی بوده است، به طوری که بیش‌ترین درصد آن‌ها، یعنی ۳۹/۹۴ درصد (۴۰۷ عنوان)، مربوط به چاپ اول سال ۸۱، و کم‌ترین درصد آن‌ها یعنی ۲۶/۳۰ درصد (۲۶۸ عنوان)

مربوط به چاپ اول سال ۸۲ است. در مجموع، ۴۵/۲۴ درصد کتاب‌های آموزشی دریافتی (۴۶۱ عنوان)، یعنی نزدیک به نیمی از آن‌ها، کتاب آموزشی مناسب شناخته شده‌اند که از این میان، بیش‌ترین درصد، ۳۷/۷۴ (۱۷۴ عنوان) مربوط به سال ۸۰ و کم‌ترین درصد، ۲۴/۹۵ (۱۱۵ عنوان) مربوط به سال ۸۲ است.

کتاب‌های آموزشی دوره‌ی راهنمایی تحصیلی در دومین جشنواره‌ی رشد (چاپ اول سال‌های ۷۴ تا ۷۹)

از توصیف و تحلیل اطلاعات به دست آمده می‌توان به این نتیجه رسید که از میان ۱۸۶۰ عنوان کتاب آموزشی دریافتی، بیش‌ترین کتاب مربوط به حوزه‌های دینی (۳۸ درصد) و علوم تجربی (۲۰ درصد) است و کم‌ترین دریافت مربوط به حوزه‌های اجتماعی (۴ درصد)، تربیت بدنی (۱ درصد)، عربی (۲ درصد)، جغرافیا (۲ درصد) و هنر (۳ درصد) است. در همه‌ی حوزه‌های آموزشی، ۹۸۴ عنوان کتاب آموزشی، مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی (۵۲/۹۰ درصد) شناخته شده‌اند و از این میان، ۹۸ عنوان کتاب به

عنوان آثار تقدیری و برگزیده معرفی و تشویق شده‌اند.

مقایسه‌ی وضعیت انتشار کتاب‌های آموزشی دوره‌ی راهنمایی تحصیلی در دومین و چهارمین جشنواره‌ی رشد (چاپ اول سال‌های ۷۴ تا ۸۲)

از تحلیل اطلاعات نمودار روبرو این نتایج به دست می‌آید: در دومین و چهارمین جشنواره‌ی رشد که مربوط به یک دوره‌ی ۹ ساله است، ۲۳۰۴ عنوان کتاب آموزشی چاپ اول منتشر، وارد چرخه‌ی بررسی شده‌اند که ۴۴/۲۳ درصد آن‌ها مربوط به چهارمین جشنواره، یعنی سه سال اخیر (۸۰ تا ۸۲) هستند. این مطلب نشان از رشد نسبتاً خوبی در تولید کتاب‌های آموزشی دوره‌ی راهنمایی تحصیلی در سال‌های اخیر دارد. در دوره‌ی ۹ ساله، از کل کتاب‌های دریافتی، ۶۲/۷۲ درصد (۱۴۴۵ عنوان)، میانگین کتاب‌های آموزشی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی و ۱۶۳ عنوان، کتاب آموزشی تقدیری و برگزیده در جشنواره بوده است. اگرچه این آمارها امیدوار کننده‌اند، اما متأسفانه مقایسه‌ی نسبت کتاب‌های مناسب به دریافت شده‌ی جشنواره‌ی چهارم (۴۵/۲۴ درصد) با جشنواره‌ی دوم (۷۶/۵۸ درصد)، نزول قابل توجهی را در تولید کتاب‌های آموزشی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی دوره‌ی راهنمایی تحصیلی نشان می‌دهد.

از دیگر آمارها می‌توان این‌طور نتیجه گرفت، در مجموع ۴۰۱ ناشر، کتاب‌های آموزشی چاپ اول سال‌های ۷۴ تا ۸۲ (۹ سال) خود را در جشنواره‌های دوم و چهارم جشنواره‌ی رشد آموزش راهنمایی شرکت داده‌اند. از این میان، ۴۱/۶۵ درصد ناشران در جشنواره‌ی اخیر (۸۰ تا ۸۲) حضور داشته‌اند که این مطلب نشان از رشد قابل توجه ناشران در تولید کتاب آموزشی دارد. این واقعیت که آثار ۲۵۷ ناشر (میانگین ۶۴/۰۹

حدود یک دوم این آثار مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی شناخته شده‌اند.

۴. کمبود کتاب‌های آموزشی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی **دوره‌ی راهنمایی تحصیلی** برای معلم و دانش آموز، به ترتیب اولویت در موضوعات مرجع، اجتماعی، روش تدریس و راهنمای معلم، زبان خارجی، عربی، تربیت بدنی، جغرافیا، هنر، ریاضی، تاریخ، حرفه‌وفن و ادبیات فارسی کاملاً چشمگیر است.

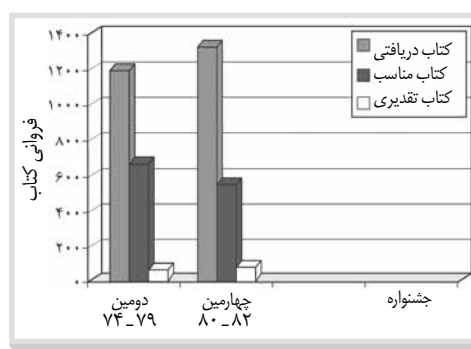
۵. کتاب‌های آموزشی **دوره‌ی راهنمایی تحصیلی** که در ۹ سال اخیر (۷۴ تا ۸۲) در کشور عرضه شده‌اند، دارای نرخ رشد مداومی بوده‌اند و به طور متوسط، حدود یک دوم این آثار مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی شناخته شده است.

توصیه‌ها:

۱. با توجه به نامناسب و غیراستاندارد بودن ۵۰ درصد کتاب‌های آموزشی تولید شده و تفاوتی که در نحوه ارائه محتوا، مقاصد و ویژگی‌های خاصی که هر یک از انواع کتاب‌های آموزشی در حوزه‌های علوم مختلف دارا هستند، آگاهی و تبعیت پدیدآورندگان از اهداف، اصول و معیارهای مدون آموزش و پرورش که در «مجموعه راهنماهای تولید کتاب‌های آموزشی» به صورت مشروح آمده است ضرورت دارد.

۲. به منظور تسهیل، تقویت، تکمیل و توسعه یادگیری ضرورت دارد پدیدآورندگان کتاب‌های آموزشی به ترتیب اولویت در دوره **آموزش ابتدایی** حوزه‌های «تربیت بدنی، هنر، روش تدریس و راهنمای معلم، ریاضی، مرجع، دینی و اجتماعی» و همین طور برای دوره **راهنمایی تحصیلی** به ترتیب اهمیت حوزه‌های «مرجع، اجتماعی، روش تدریس و راهنمای معلم، زبان خارجی، عربی، تربیت بدنی، جغرافیا، هنر، ریاضی، تاریخ، حرفه‌وفن و ادبیات فارسی»؛ دست به طراحی و

درصد) مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی دوره‌ی آموزش راهنمایی شناخته شده‌اند، نشان از میزان تلاش و اهتمامی دارد که ناشران و پدیدآورندگان در تولید کتاب‌های آموزشی استاندارد و مطابق با هدف‌ها، نیازها و اصول آموزش و پرورش به خرج داده‌اند.

جمع بندی یافته‌ها

۱. به ترتیب اولویت، در حوزه‌های آموزشی دینی، ادبیات، تاریخ، جغرافیا، فلسفه، ادبیات، هنر و علوم عملی، کمبود کتاب‌های **کمک درسی** براساس برنامه‌های درسی سطوح مختلف دوره‌های تحصیلی، چشمگیر است.

۲. کمبود کتاب‌های آموزشی مناسب و مرتبط با برنامه‌ی درسی دوره‌ی **آموزش ابتدایی** برای معلم و دانش آموز، به ترتیب اولویت در موضوعات تربیت بدنی، هنر، روش تدریس و راهنمای معلم، ریاضی، مرجع، دینی و اجتماعی کاملاً مشهود است.

۳. کتاب‌های آموزشی **دوره‌ی ابتدایی** که در ۱۵ سال اخیر (۶۷ تا ۸۲) در کشور عرضه شده‌اند، دارای نرخ رشد مداومی بوده‌اند و به طور متوسط،

تولید انبوه انواع کتاب‌های آموزشی مناسب و مرتبط با برنامه آموزشی و درسی ملی بزنند.

۳. وجود بیش‌ترین کتاب‌های تولید شده در زمینه کار و تمرین و تست‌های چندگزینه‌ای کاملاً مشهود است. نظام سنجش کمی و نمره‌گرایی و برگزاری آزمون‌ها و کنکورهای مختلف عامل اصلی گرایش تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان به استفاده از این نوع از کتاب‌هاست. غالب این کتاب‌ها، حتی اصول اولیه را در طرح سؤال رعایت نکرده‌اند و محتوای کتاب‌های درسی را به یک سلسله پرسش و پاسخ‌های حفظی و فاقد خلاقیت تبدیل نموده‌اند. فقدان نوآوری، محتوا و شیوه ارائه مشابه و نیز نگاه سنتی در این نوع از کتاب‌ها کاملاً به چشم می‌خورد. وجود این چالش ضرورت هماهنگی و اهتمام کلیه نهادهای

سیاست‌گذار، تولید و نظارت‌کننده نظیر سازمان پژوهش، وزارت ارشاد، سازمان سنجش و ناشران بخش خصوصی و دولتی را در چهارچوب یک طرح ملی و کارا برای برطرف کردن آن می‌طلبد.

۴. پایگاه نیازسنجی و اطلاعاتی جامعی در رابطه با وضعیت کتابخوانی و تولید کتاب‌های آموزشی در کشور، به منظور بهره‌برداری در تعیین سیاست‌ها و راهبردها و تدوین

برنامه‌ها و انجام ارزیابی، راه‌اندازی شود.

۵. فهرست یا شناسنامه کتاب‌های آموزشی

(فیفا) استانداردسازی و مشخصات کلی مخاطب، نوع کتاب و حوزه آموزشی مرتبط در آن‌ها درج شود.

۶. سیاست‌ها و راهبردهای ملی تولید کتاب‌های آموزشی، با توجه به این که در حال حاضر

تمرکز، توزیع منابع و اعتبارات لزوماً مبتنی بر

آینده‌نگری و در جهت نیل به

هدف‌های ملی نظام آموزشی

نیست، تعیین و تبیین

شوند.

